

Letnik 3, številka 4 / (december) 2004, ISSN 1854-4096

[Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)

Odgovorni in tehnični urednik, Marino Kačič

Naročnikov v elektronski in zvočni obliki: 817

Opozorilo: Avtorji prispevkov so sami odgovorni za svoja stališča!

[Domov](#) [Uredništvo](#) [Naročite se na brezplačen e-Rikoss](#)

KAZALO

- [1. UVODNIK: Ne bo vam žal – preberite novosti za naslednje leto in čestitko](#)
- [2. AVTOPORTRET: Anton Žakelj](#)
- [3. INTEGRACIJA: "CUKRČKI IN GRENJIVKE" moje INTEGRACIJE](#)
- [4. POPOTNIŠKI UTRINKI: NOVA ZELANDIJA 2. del](#)
- [5. UPORABNI SPLET: Internetna varnost in zaščita](#)
- [6. DOBRO JE VEDETI: Bluetooth – brezžična povezava med našimi napravami](#)
- [7. NAMIGI IN NASVETI: Premikanje kazalca po besedah in odstavkih, Branje besed](#)
- [8. OGLASNA DESKA: Predstavitev moje spletne strani, poneumnjanje slepih](#)
- [9. ZABAVA: Igre za slepe in slabovidne ljudi, 6. del](#)
- [10. Nove verzije programa Talks, Epidemija novega črva Bagle.AT, Večji poštni predali, Varnostne luknje v Real Playerju in Quick Timeu, zmogljivejši Plextorjevi USB ključki, Evropski parlament se bori proti škodljivim vsebinam](#)

UVODNIK: Ne bo vam žal – preberite novosti za naslednje leto in čestitko

Drage bralke in bralci,

Še preden gremo na misli o letošnjem delu ter načrtih za prihodnje leto, vas želim opozoriti na bogato vsebino prispevkov v tej številki: Kdo pravi, da človek v šestdesetih letih svojega življenja in s fizičnimi omejitvami ne more začeti uporabljati računalnik? Morda boste po prebrani bogati zgodbi v rubriki Avtoportret drugače razmišljali. V zadnjem letu je slišati veliko dilem in nasprotujočih mnenj: ali je integracija možna ali ne? Ali je bolje vzgajati slepe/slabovidne v zavodu ali v rednih šolah? Kdo bolje opravlja to delo ipd. Preberite si osebno izkušnjo avtorice članka v rubriki integracija. Vsem slepim, ki radi berejo knjige prek računalnika pa toplo priporočam ogled domače spletne strani fanta, kjer je med drugim zbral

preko 100 knjig v elektronski obliki. Več o tem si preberite v rubriki Oglasna deska. Ukaželjni računalniških nasvetov in informacij pa si oglejte rubrike Nasveti in namigi, Zabava ter Dobro je vedeti. V slednji rubriki so uporabne novice. Če pa se želite malo odpočiti, odpotujte v duhu za nekaj časa po svetu medtem, ko boste brali rubriko Popotniški utrinki. Upam, da bo vsakdo našel nekaj za svoj okus!

Ob koncu tretjega leta izhajanja elektronske revije RIKOSS se vsem zvestim bralcem zahvaljujemo. Vseh skupaj vas je do sedaj že okrog 800, od tega preko 200 v elektronski obliki, ostali v zvočni obliki. Revija je iz prvotnega namena obveščanja o novostih in možnostih računalniško informacijske opreme tudi na vašo željo prerastla na druge vsebine kot na primer: integracija slepih in slabovidnih, izkušnje slepih in slabovidnih pri potovanju po svetu, predstavitev slepih in slabovidnih posameznikov. Rikoss smo v letošnjem letu po obsegu podvojili. Pomemben delež je k temu prispevala skupina sodelavcev. Zato so bili imenovani v uredniški odbor Rikossa: Brane But, Davor Krajec, metka Pavšič in Safet Baltič.

Za naslednje leto pa si postavljamo vsaj dva nova izziva. Prvi izziv je dodati temo iz področja, kako ohraniti vrednost svojih finančnih sredstev in kakšne pasti nam prinašajo novi časi glede prihrankov. Drugi cilj pa je širjenje revije v družbo, predvsem v institucije in organizacije, ki so pomembne za naše pogoje in možnosti, o nas odločajo ali nam kakorkoli pomagajo - na primer šole, zavodi, ministrstva, prostovoljna in karitativna združenja ipd. Seveda si želimo tudi čim več naročnikov posameznikov, ki nam pomagajo pri spremljanju, učenju, nas drugače podpirajo. Več bodo ljudje vedeli o nas, kaj delamo, kaj zmoremo, kaj nam sodobni elektronski pripomočki omogočajo, več bomo imeli možnosti za razumevanje in vključevanje v družbo. Želimo si, da skupaj širimo informacije ter si tako utiramo pot v družbo. Zato vas prosimo, da revijo tudi vi širite med sosede, prijatelje, pomočnike, sodelavce, strokovnjake....

Ob tej priliki vam želimo prijetne in vesele praznike ter kolikor je le mogoče uspešno in zdravo leto 2005!

Marino Kačič, odgovorni urednik

[Na kazalo](#)

AVTOPORTRET: Anton Žakelj
"Moje računalniško opismenjevanje poteka na specifičen način "

Pred približno enim letom sva se v Ljubljani srečala z g. Marinom Kačičem, urednikom časopisa RIKOS. Ob tej priliki me je zaprosil, da bi za ta časopis napisal prispevek, v katerem bi na kratko orisal mojo življenjsko pot s poudarkom na mojem računalniškem opismenjevanju. S pisanjem sem kar nekaj časa odlašal, nazadnje pa sem se vendarle odločil, saj nisem hotel razočarati vestnega urednika te nam namenjene publikacije.

Sedel sem za računalnik in v mislih začel preletavati različne epizode mojega življenja v katerem se je nanizalo že polnih 67 let. Naj povem, da sem luč sveta ugledal v Žireh v družini očeta čevljarja in matere gospodinje. Otroštvo sem preživel v skromnih razmerah, kot večina otrok tistega časa pri nas.

Idila mojega otroštva je bila v precejšnji meri pretrgana s začetkom druge svetovne vojne. Naš kraj se je v tem času nahajal tik ob meji med

Jugoslavijo in Italijo. Zato se še danes živo spominjam umika jugoslovanske vojske, prihoda Italijanov in pozneje Nemcev. Spominjam se tudi strahu in zbežanosti ljudi ob začetku partizanskega gibanja, hajke na Žirovskem vrhu, mrličev ob cesti in gorečih domov po okoliških vaseh. Med vojno pa so nastopila tudi obdobja relativnega miru. Otroci smo dali duška svojim igram, ki so bile v veliki meri prežete z vojnim vzdušjem. Lesene puške, loki in frače, so bila sredstva za naše vojskovanje, s katerim smo si krajšali čas. Nekaj časa pa smo posvetili tudi šoli. Nekoliko manj kot eno leto sem v stalni napetosti in strahu tudi jaz obiskoval nemško šolo, ki jo je okupator uvedel na svojem zasedbenem področju.

Pogosti premiki različnih vojaških formacij preko našega kraja, so za marsikaterega otroka pustili usodne posledice. Za njimi so na terenu ostajala različna eksplozivna sredstva, ki so za nas otroke predstavljala najdbo neprecenljive vrednosti. Ena takih najdb pa je meni dala pečat za vse življenje s tem, da sem popolnoma oslepel in izgubil desno roko. Ta dogodek je bil zame grozljiv, še bolj pa za moje starše. Zastavljalo se jim je vprašanje kako usmerjati mojo nadaljnjo življenjsko pot. Izobraževanje v običajni osnovni šoli ni prišlo v poštev. O možnostih integriranega izobraževanja otrok s posebnimi potrebami takrat ni nihče razmišljal. Srečno naključje pa je nanoslo, da so me starši približno eno leto po nesreči vpisali v zavod za slepo mladino v Ljubljani, kjer sem 4. marca leta 1946 začel s šolanjem. Ta okoliščina je ponovno vrnila smisel mojemu življenju. Uspešno sem končal nižjo gimnazijo-danes osemletko in se usposobil za poklic telefonista. V meni je sicer tlela skrita želja po nadaljnjem izobraževanju. Žal pa razmere v tistem času niso bile pretirano naklonjene nadaljnjemu šolanju slepih in slabovidnih. Na splošno se je težilo k temu, da bi se slepim in slabovidnim čimprej zagotovila vsaj kolikor toliko primerna socialna varnost. Še danes z zadovoljstvom ugotavljam, da mi je bila v tem oziru sreča še kar naklonjena. Zaposlil sem se v domačem kraju in sicer v tovarni obutve »ALPINA« Žiri. V tem podjetju sem delal kot telefonist vse do svoje upokojitve. V domačem okolju smem reči, da sem se kar dobro uveljavil ne le v službi, pač pa tudi na drugih področjih družbenega življenja. Sodeloval sem v mladinski in taborniški organizaciji, bil član sveta krajevne skupnosti, Pri sindikatu sem bil dolga leta član komisije za kulturo, bil sem pa tudi član uredniškega odbora tovarniškega glasila. Poleg tega sem se vključil v več pevskih zborov, kjer sodelujem še danes. S prijatelji smo veliko hodili po okoliških hribih, dvakrat pa sem se povzpel tudi na Triglav. V mladih letih sem se lotil tudi kolesarjenja. Najprej tako, da sva se s spremljevalcem vozila vsak na svojem kolesu s tem da me je med vožnjo držal za ramo. Zaradi pogostih opozoril policije je bilo treba tak način kolesarjenja opustiti in se preusmeriti na tandem.

Vse to početje pa se je nekoliko umirilo, ko sem se leta 1964 poročil. Dobil sem čudovito ženo, s katero že 40 let združujeva najini življenjski poti. Življenje sva si popestrila in obogatila s tremi sinovi, le ti pa so sedaj nama razširili družinski krog tudi s petimi vnuki.

Moje življenje pa je bilo ves čas tesno povezano z delovanjem organizacije slepih in slabovidnih. Vrsto let sem bil član različnih vodstvenih organov pri MDSS Kranj, 11 let pa mi je bila pri tem društvu zaupana predsedniška funkcija. V teh letih sem bil tudi član UO ZDSSS, eno mandatno obdobje pa sem opravljal dolžnost podpredsednika zveze. Z zvezo slepih sem tesneje sodeloval tudi na kulturnem področju, zlasti v letih delovanja pevskega okteta LUIS BRAILLE. Več kot 15 let sodelujem v uredništvu brajevega časopisa MOJ PRIJATELJ, od leta 2001 pa sem član skupščine zveze.

Slednjič moram nekaj besed nameniti še uporabi računalnika. Naj povem, da sem računalnik začel uporabljati pri 62 letih. Uporabljam 80-znakovno vrstico Alva, delo v windowsih mi omogoča jaws 5-0, še vedno uporabljam windowse 98 in ofis 97. Glede na starost je računalnik postal že zelo počasen, zato me bo s časoma prisilil k zamenjavi. Sicer pa moram priznati, da mi je računalnik v veliki meri obogatil in popestril moje vsakdanje življenje. Na široko mi odpira okno v svet pisane besede in s tem zadovoljuje tiste potrebe, ki si jih slep človek do nedavnega niti misliti ni mogel.

Moje računalniško opismenjevanje pa je potekalo oziroma poteka na povsem specifičen način. Naključje je nanoslo, da sem se pred petimi leti udeležil predstavitve dela z računalnikom za slepe, ki jo je v sodelovanju MIŠKE pripravil g Marino Kačič. Ob tej priliki sem se seznanil z g. Tiborjem Kurno iz Murske Sobotice. Že od prej mi je bilo znano, da je Tibi, kot ga običajno kličemo velik ekspert na področju računalništva, saj je vrsto let delal kot samostojni programer v podjetju MURA v Murski Soboti. Obrnil sem se nanj s prošnjo, če bi mi bil pripravljen posredovati določene napotke, s katerimi bi si pridobil tiste osnovne veščine, ki bi vsaj približno zadovoljevale moje najnujnejše potrebe. Prošnji se je velikodušno odzval, po telefonu me je naučil uporabljati elektronsko pošto, nakar mi je potrebne napotke pošiljal po tej poti. Njegovo mentorsko delo je obrodilo svoj sad. Pogosto pa me še tudi sedaj reši iz marsikatere zadrege. Pomagal mi je tudi priročnik za jaws, ki ga je pripravil g. Marino Kačič. Z različnimi nasveti in informacijami mi pomagajo tudi drugi prijatelji, ki na področju računalništva razpolagajo s širšim znanjem. Pri vzdrževanju računalnika mi pomaga tudi sin, za zahtevnejše posege pa računalničar iz našega kraja. Vsem, ki so mi kakorkoli pomagali do skromnega računalniškega znanja in mi še pomagajo, se iskreno zahvaljujem. Z znanjem, ki sem si ga pridobil brez tečajev, sem do neke mere zadovoljen, saj z njim vsaj približno zadovoljujem moje potrebe. Razvoj računalništva pa prinaša vedno nove izzive, katerim se tudi jaz ne morem v celoti upirati. Pogosto obžalujem, da mi ni bila dana možnost uporabe računalnika že v mlajših letih, kar bi mi glede na boljšo dojemljivost še v večji meri pripomoglo k širjenju obzorja splošne razgledanosti. Pri tem pa me tolaži misel: »bolje pozno kot nikoli«, zato si želim, da bi mi računalnik še dolgo služil kot sredstvo za informiranje, komuniciranje in obveščanje.

[Na kazalo](#)

INTEGRACIJA: "CUKRČKI IN GRENJIVKE" moje INTEGRACIJE Avtorica: Nina Zavašnik

V tem članku bi rada z bralci podelila izkušnje iz moje poti integracije.

Nižjo stopnjo osnovne šole sem obiskovala v redni šoli v Dravljah. Tisk v učbenikih za 1. in 2. razred je bil dovolj velik, da sem lahko brala nepovečanega. Delala sem enake stvari kot sošolci; v zvezke sem pisala s svinčnikom, kasneje s peresom, pri likovnem pouku sem ustvarjala iz vseh mogočih materialov in pri čemer sem bila spretna. Učne liste je učiteljica povečevala. Sedela sem v prvi klopi, od koder sem videla na tablo, če ta ni bila mokra, stvari na njej pa napisane z barvno kredo. Takrat mi jih je učiteljica naknadno napisala v zvezek, če me nanje že prej niso opozorile sošolke. Konec 1. razreda sem s starši prvič obiskala Zavod za slepo in slabovidno mladino. Otroci smo z učiteljico razgledali o slepoti/slabovidnosti ter kakšen nerešljiv problem je to. Spraševala sem se, zakaj sem morala priti tja, zakaj mi strokovnjaki napovedujejo

neresljive težave, ko pa mi je v šoli dobro šlo in sem imela enkratne sošolce ter razumevajočo učiteljico.

Na prehodu iz 2. v 3. razred mi je vid na levem očesu v desetih dneh padel iz 25% na 3%, zaradi česar smo morali s starši najti hitro in ustrezno rešitev. Povečali so mi učbenike in kupili zvezke s poudarjenimi črtami. Nabavili smo povečevalno steklo, s katerim sem brala iz učbenikov, na učiteljičin predlog sem v zvezke pisala s črnim pisalom, pri čemer pa sem si pomagala s povečevalnim steklom, ki sem ga naslonila na očala in se nagnila tik nad zvezek. Ker sem potrebovala svetlobo, sem uporabljala namizno svetilko. Na tablo nisem več videla, zato sem se med poukom sprehodila do nje, si zapomnila del besedila, odšla v klop, ga zapisala in to ponavljala dokler nisem zapisala celote. Sposojala sem si sošolkine zvezke in doma ob pomoči staršev prepisala snov. Knjige za obvezno čtivo so mi od zdaj naprej prebirali domači. Pisne naloge sem dobivala povečane, vendar se je kljub temu pri matematiki dogajalo, da sem med seboj mešala številke, ki izgledajo podobno, npr. 3 in 8, 5 in 6, 6 in 9, 2 in 7 ... zaradi česar sem narobe izračunala in dobila nižjo oceno. Ko je učiteljica nabrala dovolj izkušenj, mi je ona prebrala test, jaz pa sem odgovarjala ustno ali pa sem odgovore zapisovala na poseben list.

Konec 4. razreda smo odšli v poletno šolo v Pacug. Ko smo prispeli v letovišče, mi je učiteljica najprej razkazala prostore in poslopje kjer smo bivali, na večernih sprehodih me je spremljal eden od učiteljev, drugače pa sem čas preživljala z vrstniki. Všeč mi je bilo, da slabovidnost pri prijateljstvu in druženju nikoli ni igrala pomembne vloge ter da me zaradi nje ni nihče odrinil proč. Šele, ko sem obiskovala gimnazijo mi je bilo razkrito zakaj šola nekaterih stvari ni hotela prilagoditi, zaradi česar so me starši prepisali v Zavod. Ravnateljica je mami razložila, da šola zaradi izredno močnih zavodskih pritiskov ni smela narediti ničesar, kar bi mi omogočilo obiskovanje višje stopnje na njej.

Zadnjega avgusta so se porušila vsa moja upanja, da me v Zavodu nikoli ne bo, saj sem skupaj z domačimi stala na zavodskem dvorišču. Že na začetku me je motilo, da se je šolski dan pričel dan prej, predvsem pa celodnevni pouk, v času katerega so se znašle tudi ure samostojnega učenja. Bila sem ena redkih, ki je dnevno hodila domov, Zaradi celodnevnega bivanja v Zavodu sem izgubljala prijatelje iz domačega okolja. Od zavoda in njegovih otrok sem pričakovala, da bodo razumeli slepoto in slabovidnost, če so to razumeli že moji sošolci, zavodski pa se s tem dnevno srečujejo. Bila sem razočarana, saj je v večini zavladala nevoščljivost že, če je nekdo imel le pol odstotka vida več od njih (zaradi tega sem po glavi prejemale klofute s polnimi mapami brajevih listov, skoraj pa bi jo še s strojem, uničevali so pripomočke ...) Čeprav je bila šola opremljena z različnimi pripomočki, so ti po večini stali v vitrinah, ali pa bili izključeni. Uporabljeni so bili le kadar so na šolo prišli obiski. Večina knjig je bila kljub nazivu šole nepovečanih in ne glede na to, da je v vsaki učilnici stalo elektronsko povečevalo, sva bili v razredu dve, ki sva ga potrebovali in meni sta največkrat ostala nepovečan učbenik ter povečevalno steklo. Le redki učbeniki so bili prepisani in povečani, veliko jih je štelo tudi več kot 20 let. Bolje bi bilo, če bi se Zavod preimenoval v Zavod za slepe, saj je bilo gradivo pripravljeno v brajici in mogoče še v povečanem tisku font 18, Močno slaboviden, ki ni mogel brati pisave font 18, je bil postavljen pred dejstvo spregledati ali presedlati na brajico. Le dva učitelja sta vsakemu učencu prilagodila gradivo njemu najbolj ustrežni obliki.

Moja anekdota v povezavi z brajico. Ob prihodu v zavod sem se večino brajeve pisave naučila sama v enem dobrem tednu le s pomočjo abecednika. Kljub temu, da sem bila razvrščena kot slepa, sem še vedno delala po metodi za slabovidne. V 6. razredu so se strokovnjaki na

študijski skupini odločili sprejeti pravila, zaradi katerih je na šoli nastala gonja! Veliko otrok je moralo začeti nositi očala (tudi slepi), sošolka in jaz pa naj bi uporabljali brajico. Sestanek študijske skupine je bil v petek, v ponedeljek pa naj bi že v brajici sledila pouku. Ko sem vprašala zakaj in obrazložila, da ne znam vseh znakov, ker jih ni bilo v abecedniku, sem dobila odgovor: »Pa saj nič ne vidiš, hudič!« Ukrepu sem se upirala z vsemi štirimi, saj ni bilo pošteno, da čez noč presedlam na brajico, ki jo v celoti ne poznam. Čez čas je bil prvotni ukrep opuščen, vendar pa sem se morala odločiti za predmet, pri katerem bom delala po brajevi metodi. Tako sem do konca osnovne šole pri zgodovini prejemale brajeve učne liste, naloge in referate pa sem še vedno oddajala v črnem tisku. Teste smo le pri dveh učiteljih dobili že pripravljene, drugod pa nam ga je učiteljica narekovala, nato pa je sledil čas pisanja.

V višjih razredih sem morala zaradi ur socializacije, plesnih vaj ipd. čedalje dlje ostajati v šoli. Ravnatelj mi je predlagal naj opustim izven šolske krožke, saj mi zavod nudi ogromno: Šah, plavanje ipd. Zame pa so bili izven zavodske krožke edina možnost ohranjanja stikov s polno čutnimi. Zavod nam je nudil vse: Streho nad glavo, dobro kuhinjo, bili smo na toplem, otrokom v internatu je perica prala perilo ... Bili smo zaprti za debele zidove, z le redkimi stiki z zunanostjo, ki nam je bila predstavljena kot kruta, sovražna, nerazumevajoča. Udobje, ki ga je nudil, je večino zazibalo v nazadovanje, bil je idealna klinika za ubijanje otrokove samozavesti in uničevanje njegove samopodobe. Če si mimo tega nisi priboril stikov z zunanjim svetom ter videl kaj je mogoče in za kaj se moraš truditi, si bil zadovoljen, saj ti ni bilo potrebno misliti in skrbeti, saj so namesto tebe to počeli drugi. Postal si lutka brez duše. Robot, ki so ga upravljali drugi, izproduciran nezadovoljen, strahopeten in odvisen revček.

Spoznala sem svoj cilj in začela stremeti k njemu. Želela sem študirati tuje jezike in postati prevajalka. Vedela sem, da bo pot skozi srednjo šolo s programom ekonomskega tehnika do oddelka za tuje jezike predolga. Najkrajša je vodila skozi gimnazijo, kamor sem si želela, ker sem čutila, da bom zmogla, vendar si svojih načrtov nisem upala povedati. Jeseni sem z mamo in psihologinjo obiskala gimnazijo Šentvid, ki je bila zaradi bližine druga opcija, vendar mi ni bila všeč. Še pred informativnim dnevom je psihologinja sklicala sestanek z razredničarko, mamo in mano. Mami je prišla nekoliko prej in s psihologinjo sta vse ljubljanske gimnazije razvrstili po lestvici od najmanj do najbolj primerne s tem, da sta bili gimnaziji Bežjigrad in Ledina izključeni, saj sta zame pretežki. Kasneje sem morala enako razvrstitev opraviti še sama, prav tako z izključitvijo slednjih gimnazij. Vrh obeh lestvic je pri obeh pripadal Škofijski klasični gimnaziji. Do konca šolskega leta so sledila prepričevanja, črne napovedi o neuspehu, če ne bom uporabljala brajice in bele palice, primerjave z lastnimi otroci ipd. Tudi mami ni bila več prepričana, če bom zmogla, saj sem iz povprečneža v trenutku postala nesposobnejša. Kljub temu je na prijavnico napisala ime ŠKG in ne Centra slepih in slabovidnih v Škofji Loki kamor so me hoteli usmeriti strokovnjaki, ker naj bi bila to edina zame primerna šola. Dan pred izpolnjevanjem prijavnice se je mami pogovarjala z eno od učiteljic, ki je dobro poznala situacijo v šoli in moje sposobnosti. Pogovor je zadoščal, da smo sklenili, da bom vsaj poskusila. Morda mi pa uspe in si nikoli ne bom očitala, da nisem poskusila tistega, kar bi mi omogočilo boljše izhodišče v življenju. Po dokončni odločitvi je mami prejela telefonske klice s črnimi napovedmi, pošiljke zmerljivk so dobile mlade in še teden pred potrebno oddajo prijavnice me je ravnatelj lovil po šoli z vprašanjem, če sem si premislila. Namesto, da bi me vzpodbujali pri odločitvi, mi svetovali ali me vsaj pustili na miru, so mi pod noge metali polena. Žal so se strokovnjaki bolj kot z napredkom in pomočjo šolarjem ukvarjali s tem kako obdržati okosteneli sistem, ki ni zahteval sprememb.

Za vstopnico v gimnazijo je bilo potrebno uspešno prestati eksterno preverjanje znanja iz slovenščine in matematike. Kljub obljubam, da bodo pole ustrezno povečane in besedili pri slovenščini prebrani na kaseto, se je uresničilo le slednje. Poli sta bili neustrezno povečani (font 18), za povrh pa so bile kopije nečitljive. Obe poli mi je za čuda uspelo prebrati skoraj do konca, čeprav že od 3. razreda nisem mogla več brati tovrstne pisave, zadnjih nekaj nalog mi je pri matematiki prebral nadzorni učitelj. Kljub vsemu sem zbrala dovolj točk za redni vpis.

Načrt sledenja pouku v gimnaziji sta večinoma izdelala mami in brat. Pri skoraj vseh predmetih sem si zapisovala s pomočjo prenosnega računalnika z ZoomTextom, skoraj vsi učbeniki so bili prebrani na kasete po katerih sem se učila, matematični in tujejezični učbeniki so bili povečani. Pri latinščini mi je razredničarka povečevala svoje priprave. Pri matematiki in tujih jezikih sem pisala s črnim pisalom v zvezek s poudarjenimi črtami. Preverjanja znanja iz matematike, slovenščine in tujih jezikov sem vse do 4. letnika opravljala pisno, ostala pa ustno, v 4. letniku pa sem zaradi mature vsa preverjanja znanja pisala, pri čemer sem imela do 100% podaljšan čas. V 2. semestru 1. letnika sem pridobila status dijaka s posebnimi potrebami kar je pomenilo, da sem sama določila datume ustnih preverjanj znanja in pravico do podaljšanega časa. Učne liste sem dobivala ustrezno povečane kar me je prijetno presenetilo, saj je bilo tega več in bilo je boljše kakor v šoli za slepe/slabovidne. Za to je imela v začetku zasluge razredničarka. Sošolka je pregledovala moje angleške zapiske. Matematiko in fiziko mi je razlagala mami.

Z novim začetkom šole sem spoznala nove prijatelje in z njimi navezala tesne stike. Celoten razred je deloval kot velika družina. Na eni od prvih razrednih ur, ko smo se predstavljali, sem sošolcem na nevsiljiv način predstavila svojo slepoto, ki ni bila nikoli pri nobenem od gimnazijcev razlog, da bi mi zaradi nje obrnil hrbet.

Na razredničarkino voljo je pomoč prerasla v pretiravanje, aktivirane so bile skoraj vse sošolke, ki so morale delati stvari, katerih sploh nisem potrebovala, bilo mi je določeno s kom se lahko družim in ob vsakem uspehu mi je bilo pokazano, da ta uspeh ni moj. Ko sem zbrala dovolj poguma in sem ravnatelju ter psihologinji obrazložila stvar, se je razredničarka pričela maščevati. Za povečevanje učnih listov je pozabila, da ne vidim, drugače pa mi je to znala očitati na vsakem koraku, sledile so grožnje in prizadevanje z njene strani, da bi mi dokazala, da jo povsod potrebujem. Splačalo se je stisniti zobe in pogoltniti marsikatero žaljivko in očitek, saj sem se začela družiti s komerkoli sem hotela, pa tudi s profesorji se je dalo marsikaj dogovoriti, saj niso bili pod razredničarkinim nadzorom. Prijadrali smo do 4. letnika, na koncu katerega nas je čakala matura. V času poletja sem spet izgubila nekaj vida – ravno toliko, da nisem mogla več delati po metodi za slabovidne. Namesto ZoomTexta sem začela uporabljati program za slepe Jaws in brajevo vrstico, pisne naloge so profesorji shranili na disketo in v taki obliki sem jim rešene vrnila, pri nekaterih predmetih sem učno gradivo dobivala preko elektronske pošte.

Že v začetku oktobra sem napisala seznam prilagoditev maturitetnih izpitov. Obljube so padle v vodo; edina možnost, ki sem jo morala sprejeti so bile natisnjene brajeve pole, čeprav naj bi dijak maturo opravljal v tehniki kot jo uporablja pri pouku in ki mu omogoča čim manj ovir in glede na to, da nikoli v življenju nisem uporabljala tiskanega brajevega gradiva, je bil tak način reševanja nemogoč. Mama se je uspela dogovoriti, da sem izpitne pole za slovenščino in nemščino dobila na disketi, pri ostalih pa brajeve pole (pri matematiki povečane – font 18) ter pomočnika – učitelja naše šole. Vsak izpit je vseboval tudi nekaj nalog, ki jih je bilo kljub pomočniku nemogoče rešiti, saj nisem imela pregleda nad celotnim

tekstom. Vedela pa sem, da sem se na maturo dobro pripravila. Pri razglasitvi rezultatov pa se je pokazalo, da marsikaj pri popravljanju mojih izpitov ni bilo upoštevano. Prišlo je do več tolmačenj prilagojenega ocenjevanja in prilagojenih izpitov. Tudi maturo sta za čuda pisali vsaj dve Nini – ena slepa in ena slabovidna. Prvi rezultat je bil neobjektiven. Po ponovnem ocenjevanju ni bilo kaj boljše, ker sem bila obravnavana kot slabovidna in bi kot takšna tovrstne naloge morala rešiti. Na ponovno ocenjevanje sem v negotovosti čakala mesec dni. Izkazalo se je, da je prišlo do neopravičene napake, katere jasno nihče ni priznal. Kaj šele, da bi jo popravil, ali bog ne daj opravičil. Je pa ta šlamparija zakostenelosti sistema privedla do tega, da sem bila na zeleno študijsko smer vpisana šele naknadno, čeprav sem imela čez glavo dovolj točk za redni vpis. Naknadni vpis mi je prinesel nekaj dodatnih birokratskih težav na fakulteti. Vse skupaj se je sicer srečno, ne pa tudi objektivno končalo. Na koncu sem doživljala občutke krivde, ker sem takšna, ker sem povzročila toliko dela, ker sem spisala zahtevno prošnjo za prilagoditve Izpadlo je, da se še pritožujem namesto, da bi bila zadovoljna. Nihče pa ni videl, da mi je bila že tako težka pot še bolj otežena.

[Na kazalo](#)

POPOTNIŠKI UTRINKI: NOVA ZELANDIJA 2. del

Avtorica: Manja Cevec

Urednica rubrike: Metka Pavšič

Prispeli sva na južni otok in dolgo čakali na avtomobil, za katerega smo bili dogovorjeni, vendar predstavnika agencije ni bilo. Nejevoljni sva klicali agencijo, bilo nama je precej neprijetno, da se je najina pot na južnem otoku tako začela. Priprava načrta je bila nujna, preden sva se odpravili na divje spoznavanje zanimivosti. Najprej sva se po vzhodni obali spuščali proti jugu in se na poti ustavili v Kaikori, kjer so organizirani ladijski izleti za ogled kitov. Ogled v glavni sezoni je treba rezervirati vnaprej. Ker tega nisva storili, sva razočarani nadaljevali pot še dobrih 400 km naprej do mesta Dunedin, ki je v južnem delu vzhodne obale in tam prenočili pri Slovenki, ki živi s svojim izbrancem iz Nove Zelandije. Vesela je bila, da je po dolgem času spet slišala slovensko besedo. Kar malo mi je bilo tesno, ko sem pomislila, da bi živela tako daleč od Slovenije. Dunedin imenujejo tudi Edinburgh na jugu. Tu sva si ogledali Albatros center, ki je na koncu rta ob tem mestu, kjer pošteno piha. Albatrosi izkoriščajo moč vetra, letijo 120 km na uro. V enem letu preletijo tudi po 190.000 km. Marjana je enega izmed lepotcev celo ujela v objektiv fotoaparata. Na tem predelu je možno videti tudi pingvine, vendar kljub trudu le-teh nisva videli. Od Dunedina naju je pot vodila po vzhodni obali še južneje v Catlins forest park, kjer naj bi bili ob obali fosilni ostanki gozdov ali tako imenovani kamniti gozd. Tja so naju vlekli pingvini in odmaknjenost od vsega. Bolj ko sva se bližali, bolj pusti in samotni kraji so bili. Bilo mi je neprijetno, tudi vreme je bilo bolj deževno, skratka kar malo grozeče. Ko sva le prispeli in stopili ven, naju je skoraj odpihnil močan veter. Šli sva v trgovinico, kjer naju je čudno gledala starejša gospa in nama povedala, kje je ta znameniti kamniti gozd. Bila sem razočarana, saj nisem na obali opazila nič posebnega. Edino, kar mi je bilo všeč, je bil veter, ker nisi slišal in občutil nič drugega kot močno pihanje. Upali sva, da odkrijeva pingvine, vendar po več kot 1 uri neuspešnega iskanja sva obupali in se odpeljali naprej. To je bila tudi najbolj južna točka in najbližja Antarktiki, kar sva dobro občutili. Za vsakim dežjem pa posije sonce. Pot naju je vodila v predel fjordov in ledeniških jezer na jugozahodni del otoka. Ta predel je eden izmed najlepših na Novi Zelandiji. Na vzhodnih pobočjih Alp so ledeniki izdoblili globoke bazene. Ko so se ledeniki stopili, so nastala ledeniška jezera. Največje med njimi je Ta Anau,

katerega dolžina je 61 km. Tu sva se tudi nastanili. Ogledali sva si jamo, ki jo je izdolbla voda in je znana po »svetlečih črvih«, ličinkah, ki so prisesane na stropu jame in s svojo svetlobo privlačijo hrano. Delujejo na podoben način kot kresničke pri nas. V jami je bilo čarobno, s čolnom nas je vodič počasi pomikal po popolni temi, edina svetloba so bile svetleče ličinke, slišala se je le deroča vode. Neverjetno, kako znajo Novozelandci približati človeku naravo. To me je vedno znova prevzelo.

Te Anau je tudi izhodišče za obisk 120 km oddaljenega slavnega fjorda Milfordsound, okrog katerega je 54 km dolga pot. Pohod traja štiri dni in jo je zaradi omejenih možnosti za nočitev treba rezervirati tudi pol leta prej. Zato po njej hodijo večinoma domačini. Odločili sva se za ogled fjorda z ladjo in ob tem neznansko uživali. V tem predelu je ogromno padavin, le nekaj sončnih dni na leto. Na dan izleta je sijalo sonce, z ladjo smo se približali vsakemu večjemu slapu in občudovali njegovo veličino, ki je drsela po steni. Med vožnjo so nas razveselili tudi družabni delfini, ki so nas nekaj časa spremljali. Kako so znali iz vsakega turista privabiti smeh in vedrino. Na skalah so se sončili tjunli, ki pa se zaradi nas niso prav nič vznemirjali. Pluli smo vse do konca fjorda, ko se odpre morje, na kar me je že prej opozoril močan vonj. Prevevalo me je veselje do življenja, počutila sem se kot mornar, pa čeprav sem bila le eden izmed potnikov na manjši ladji. Edina nadlega v tem predelu so mušice, ki so v grdem vremenu še bolj nadležne. Na to sva bili prej opozorjeni, tako da sva se že uro pred prihodom v ta predel mazali kot nori. Sama nisem videla mušic, me je pa ves čas srbelo celo telo.

Iz predela fjordov sva se napotili severovzhodno v gorsko vasico Wanaka, ki leži ob jezeru in me je spominjala na Bohinj. Vasica je izhodišče za izlete v Mount Aspiring national park in jasno da sva si privoščili eno turo in si ogledali enega izmed tamkajšnjih ledenikov. Pot je bila prijetna, a ko sva se približali ledeniku, se je pod njim valilo ne malo slapov. Spomnila sem se na lanske pohode pod Mangartom, ko sva iskali slapove in sva zaradi suše naleteli na redke. Tu pa jih nisva iskali in so se kar na lepem pojavili pred nama. Očitno res drži, ko ne boš iskal, boš našel.

Videli sva tudi gorsko papigo Keo, ki je strah in trepet za kolesarje, saj se loti njihovih gum, pa tudi z avtomobilskim brisalci se zadovolji v mestu. Zanimalo jo je, kaj imava v vreči prav vsiljiva papiga, še dobro da nisva takrat vedeli, česa vse je zmožna. Najlepši del ture je bil zaključek, poležavanje ob potoku s pogledom na bližnje hribe.

Iz Wanake sva se po zahodni obali bližali dvema znanima ledenikoma Fox in Franz Josef. Oba ledenika sta manjša za 3 km od leta 1759, ko ju je odkril James Cook. Nikjer na svetu ledeniki niso tako blizu morja in tako lahko dostopni kot tu. Od tam sva pot nadaljevali po zahodni obali severno v Punakaki, kjer sva si ogledali t. i. »palačinka skale«, ki so sestavljene kot gora palačink.

Iz zahodne obale sva skozi Arthur's Pass prispeli na vzhodno stran otoka v Christchurch, prestolnico južnega otoka. Mesto je dobilo ime po istoimenskem kolidžu v Oxfordu, kjer so člani le-tega in škof Canterburyja želeli ustanoviti novi Jeruzalem. Poskus je bil neuspešen. V mestu mi je bil najbolj všeč osrednji trg, ki ga je krasila čudovita gotska anglikanska cerkev, ki jo na leto obiše 500.000 turistov. V cerkvi sva se udeležili enega izmed pred božičnih obredov. Dobili smo program z molitvami in s pesmimi. Tako smo lahko vsi sodelovali pri petju in v molitvi. Ta povezanost me je znova prevzela. Ob koncu obreda so se duhovniki in duhovnice pomešali med ljudi in bili dostopni vsem. Pri nas žal ni občutiti take povezanosti.

150 km iz Christchurcha je Akaroa, rt kjer lahko turisti plavajo z delfini, ki bivajo v tem delu. Jasno to morava poskusiti in prav uživala sem, ko sem se oblačila v potapljaško obleko. Namreč Pacifik ima v tem času dobrih 10° C. Z manjšim čolnom smo se skupina desetih odpeljali iskat delfinčke, ki pa jih tisti dan zlepa ni bilo na spregled. Ko smo končno upali, da imamo srečo in smo vsi že plaval v prijetno svežem oceanu, so še

ti redki odplavali stran. Mi pa smo se premraženi vrnili na čoln. Vajo smo ponovili najmanj 3-krat. Na koncu mi je bilo že vseeno, ali vidim kakšnega delfina ali ne, važno je, da pridem na toplo in v suha oblačila. Novozelandci pa ne odnehajo, bila sem že prav nestrpna, ko se je voznik čolna le odločil, da se vrnemo. Denar bi nama lahko vrnili, ker pa sva želeli doživeti to izkušnjo, sva se ponovno prijavili za naslednje jutro ob 6-ih zjutraj. Seveda me takrat ni mikalo spraviti se v potapljaško opravo, še manj pa v mrzlo vodo. Sklenili sva, da bova dogajanje opazovali z ladje. Nejeverno sem gledala in čakala, od kje bo priplaval kakšen delfin in res so priplavali. Kakih deset jih je bilo. Nekateri so se zelo približali ljudem, ne pa tako, kot sem pričakovala. Veseli sva bili, da sva se odločili za ponovni poskus. Od tu sva se po vzhodni obali pomikali severno proti Kaikori, kjer sva tokrat imeli rezerviran ogled kitov, vendar zaradi slabih vremenskih razmer tisti dan ladja ni vozila. Bili sva zelo razočarani in kar nekaj časa sva v tišini sedeli na plaži, da sva sprejeli dejstvo, da poleg pingvinov tudi kitov ne bova videli. Takrat mi je prav zavrelo, za delfine se trudiva več kot drugi, sedaj pa še to. Nastopila je črna luknja. A ko sva se sprostili, sva začeli uživati v tistem, kar nama je bilo dano. Takrat se je v nama nekaj prelomilo in potovali sva bolj sproščeno, manj tempirano kot pred tem. Zvečer sva dobre volje prispeli v Nelson, ki leži na severu južnega otoka. Tu je tudi geometrično središče Nove Zelandije. Tam sva preživeli tri čudovite dni. Obiskali sva tudi Abel Tasman national park, ki leži na severozahodni obali južnega otoka. Imenuje se po Abel Tasmanu, ki je leta 1642 plul mimo in v spopadu z Maori izgubil 4 može. Park krasijo čudovite zlate plaže s kristalno čisto vodo. Namen večine obiskovalcev je prehoditi obalno pot, nekateri pa s kajaki raziskujejo obalo in ustja rek. Hoja v gozdu ob obali, kjer vohaš morje in slišiš ptičje petje, me je prav poživljala in vsa utrujenost je izginila. To je bil eden izmed najlepših predelov, kar sva jih videli. V enem mesecu sva prevozili več kot 8000 km in občudovali številna jezera na poti, uživali ob pogledu na zelene griče in bujne gozdove in seveda ovce, katerih je na Novi Zelandiji kar 48 milijonov. Žal je prehitro napočil dan, ko sva se morali vrniti na severni otok v Auckland, od koder sva leteli domov. Bilo me je strah vrnitve, zime, mraza, teme in vsakdana. A še preden sem prišla domov, sem se odločila, da tokrat ne bom jokala za temi lepotami, temveč bom hvaležna za to izkušnjo in se veselila novih, ki se bodo še zgodile.

[Na kazalo](#)

UPORABNI SPLET: Internetna varnost in zaščita
Sodelavec in avtor: Davor Krajec

Smo v času, ko si ni mogoče predstavljati računalnika brez hitre povezave v svetovni splet. Telekom vztrajno nadgrajuje zastarele analogne centrale z digitalnimi in ni več daleč čas, ko bo mogoče, še iz tako odročnih krajev, učinkovito in hitro uporabljati svetovni splet. Domala vsak je že dojel, da je internet pač nuja sodobnega časa, ki ima ogromen potencial. Naši populacij slepih in slabovidnih internet predstavlja velik del »mozaika« neodvisnosti. Le strah pred nečim novim je potrebno premagati in samozavestno začeti izkoriščati ta, lahko rečem, brezmejni potencial interneta.

Razširjenost širokopasovnih povezav se je močno povečala v zadnjem obdobju. Računalnik je postal del globalnega omrežja v katerem pa kar mrgoli raznolikih nevarnosti. Z dneva v dan se v internetu povečuje število novih virusov, črvov, reklamnih oken, vohunskih programov in hudo moteče nezaželene pošte in razne druge še nepoznane navlake. Do nedavnega sem tudi sam bolj ali manj svojeglavo uporabljal internet. Pa sem kaj kmalu dobil »hladen tuš«, saj kar na enkrat nisem uspel več odpirati zelenih internet strani, računalnik mi je odpiral razna opozorilna

okna, sistem se je nenormalno dolgo nalagal, skratka učinkovito delo ni bilo več mogoče. Zaslugo za ves ta nered je imela že prej omenjena »navlaka«. Odločil sem se sistematično zaščititi svoj računalnik. Lahko si le rečem »prej bi moral misliti«.

Množica nevarnosti, ki pretijo je kar obsežna, zato je prav, da spoznamo kaj sploh so vohunski programi (spy) in nezaželjena pošta (spam) in kako se proti temu vsaj delno zavarovati.

1. Virus

Virus je program, bolj točno rečeno košček programske kode, namenjen škodovati drugim računalnikom. Napisan je z namenom, da uniči, spreminja, briše vaše datoteke iz trdega diska. V skrajnem primeru vam lahko celo uniči disk. Viruse najlažje dobite preko interneta. Naj vam ne bo škoda par tisočakov za zaščito računalnika, sicer se lahko kaj hitro zgodi ogromna škoda ob izgubi podatkov.

Sam sem preizkusil že več protivirusnih programov. Moj favorit je vsekakor NOD32 ali Kaspersky antivirus. Priporočam ogled <http://www.nod32-si.com/> in <http://kaspersky.kivi.si/>

2. Črvi – trojanski konji

So programi, ki nepooblaščenemu zunanjemu uporabniku omogočajo prost dostop do vaših datotek na računalniku in mu s tem omogočajo krajo podatkov (programov, posameznih dokumentov in gesel). Velik del črvov se prenaša preko e-pošte, reklamnih oken. Velikokrat pa že sam obisk določene strani povzroči, da se vam naloži škodljiva koda. Če ste mogoče uporabnik spletnega bančništva se vam v skrajnem primeru lahko zgodi, da bo vaš račun na enkrat prazen. Zaščita je torej nujna. Na internetu je moč najti brezplačne programe, ki odkrijejo črve in vohune na vašem računalniku in jih tudi odstranijo. Obstajajo pa tudi programske rešitve, ki kot skupek modulov omogočajo poleg protivirusne zaščite tudi zaščito proti omenjenim črvom in vohunskimi programi. Eden takih je Symantec Norton Internet Security. Za podrobnejše informacije kliknite <http://www.chs.si/index.asp?page=nis2005&pp=4> ali na stran enega boljših brezplačnih programčkov <http://www.lavasoftusa.com/software/adaware/>.

3. Nezaželena pošta (spam)

Verjetno je to zadeva, ki vsem povzroča ogromno »sivih las«. Nezaželena pošta je tista pošta, ki je poslana večjemu številu naslovnikov, z namenom vsiljevanja vsebine, ki se je naslovnik sam ne bi odločil prejemati. V glavnem gre za oglaševanje plačljivih storitev ali izdelkov. V veliki večini se oglašujejo izdelki dvomljive kvalitete in nejasnega porekla, nemalokrat pa gre za goljufije. Opozoril bi vas tudi, da ne nasedajte vsebini sporočil, ki vas prosijo za razno finančno pomoč, pa čeprav je ta le kak dolar ali dva. Priporočam vam, da svojega e-naslava ne vpisujete kjerkoli. S tem mislim, da ne izpolnjujete raznih oglaševalskih anket in podobnega. Če ste se tega že poslužili potem ste eden tistih, ki delček svojega dragocenega časa porabi za brisanje nezaželene pošte.

Absolutne rešitve proti nezaželeni pošti ni. Obstajajo sicer anti-spam programi a je njihov sistem filtriranja sporočil neučinkovit. Kaj hitro se vam lahko zgodi, da ostanete tudi brez sporočil, katera so za vas vitalnega pomena. Bodite skrajno previdni kje vpisujete svoj e-naslov. Za »neresne« stvari si raje omislite nek začasen e-naslov.

4. Požarni zid – zaščita pred vdorom

Sodobni operacijski sistemi že ponujajo določene vgrajene zaščite, kot je npr. požarni zid v Windows XP. To pa nam prav dosti ne koristi, če si ne znamo pravilno nastaviti požarnega zidu. Slabo nastavljen požarni zid je slabši kot, če ga sploh ne bi imeli.

Za dokaj varno uporabo interneta priporočam uporabnikom Windows XP takojšnjo namestitev Windows XP Servisni Paket 2.

Kliknite <http://www.microsoft.com/slovenija/windowsxp/sp2/default.msp>

V primeru morebitnih težav po namestitvi se lahko obrnete z vprašanji na naslov: davor_krajec@hotmail.com

Kaj sploh je požarni zid in čemu je namenjen?

Bistvo požarnega zidu je v zagotavljanju varnosti / cenzure med dvema omrežjema. Požarni zid glede na določena pravila dovoli ali zavrne tok podatkov. Obstajajo požarni zidovi kot programske rešitve ali pa kot hitrejše in dražje strojne rešitve primerne bolj za podjetja.

Upam, da vas bo napisano vzpodbudilo k čim boljši zaščiti vašega domačega računalnika. Nevarnostim se je treba postaviti po robu sicer se lahko znajdemo v brezizhodni situaciji, katere rešitev je vsem poznani format c:. ? Uporabljajte torej protivirusne in protivdorne programe!

[Na kazalo](#)

DOBRO JE VEDETI: Bluetooth – brezžična povezava med našimi napravami

Avtor: Marino Kačič

Končno nekaj kar nam poenostavlja življenje v tem računalniškem svetu. Bluetooth tehnologija za brezžično povezavo dveh naprav nam omogoča, da povežemo dve ali več napravi brez kablov. Nič več kopica kablov do računalnika, nič več strahu, da Bomo pri vklapljanju in izklapljanju kablov kaj pokvarili kar je še zlasti pomembno pri napravah, ki jih veliko prenašamo, na primer prenosni brajevi zasloni, prenosni telefoni, tipkovnice ipd.

Kaj je bluetooth povezava in zakaj se tako imenuje?

Bluetooth je revolucionarna tehnologija brezžične radijske povezave med dvema napravama. Naprimer med računalniki in njihovimi komponentami (na primer tiskalnik, optični čitalnik, tipkovnica ipd.), mobilnimi telefoni ter drugimi prenosnimi ročnimi napravami, naprimer: brajev zaslon, slušalke, zvočniki, zunanji diski ipd. Omogoča pa tudi brezžični dostop do Interneta. Proizvaja se za široko uporabo, kar pomeni, da je cenovno vse bolj ugodna in da je vse več naprav, ki imajo tovarniško vgrajeno možnost brezžične komunikacije.

Ime Bluetooth ima korenine v Danski mitologiji. Harald Bluetooth, Viking in danski kralj v letih 940 do 981, je bil znan po tem, da je dal velik poudarek medsebojnemu sporazumevanju ljudi. Tako je v času svojega vladanja združil Dansko in Norveško. Zaradi svoje modrosti in zlatega sprednjega zoba so ga klicali "modri zob" oziroma "bluetooth".

Nekaj osnovnih lastnosti Bluetooth povezave

Bluetooth brezžična tehnologija uvaja revolucijo na tržišču povezav med napravami, saj omogoča veliko hitrost prenosa podatkov brez kakršnega koli kabla. Nič več nadležnih kablov, nič več živciranja ker je za vsako napravo potreben različen kabel. Tu je en sam standard, ki poveže katerokoli vrsto naprave z drugo, ki ima vgrajeno bluetooth tehnologijo. Poznamo tri klase bluetooth naprav: A, B in C. Prva ima doomet 10 metrov, druga 100 metrov in tretja 200 metrov. Za povprečnega uporabnika je verjetno dovolj prva, ki je tudi cenejša. Če računalnik še nima vgrajene te tehnologije se lahko kupi naprimer USB pretvornik, ki se ga dobi že od 7 tisočakov naprej. Še eno posebnost ima bluetooth tehnologija, ki se pokaže pri vzpostavljanju povezave. Pri prvi povezavi med napravama je potrebno opraviti t.i. parjenje, ki je relativno zahtevno opravilo. Namreč na obeh napravah je potrebno sprožiti postopek, da se medsebojno najdetata, jim vpisati KODO in jim potem povedati, da to povezavo ohranjate. V vsaki prihodnji uporabi pa je postopek enostaven. Pri večini naprav ni potrebno ničesar narediti, važno je le, da je bluetooth opcija vključena. Izjema so le naprave, ko se mora preklapljati med podobnimi drugimi povezavami. V takem primeru pa je potrebno sprožiti priklop, kar opravimo preprosto s nekaj kliki.

Pet možnosti bluetooth brezžičnih povezav, ki sem jih preizkusil in bi vam utegnile koristiti

1. Povezava med računalnikom in brajevim zaslonom

Bluetooth povezava med brajevim zaslonom in domačim ali prenosnim računalnikom je zelo praktična. Še zlasti, če isti brajev zaslon prenašamo (npr. v službo ali učilnico ...), ker nam ni potrebno več vklapljati in izklapljati kablov in se pri tem bati, da se bodo poškodovali. Tudi prenašanje in mešanje kablov v tem primeru odpade. Po pol leta preizkušanja Handytech brajevega zaslona Braillino lahko rečem, da bluetooth povezava deluje enako kot s kablom, le da je prenos podatkov hitrejši. Poleg tega je tak brajev zaslon brez žic bolj praktičen, ker ga lahko premikamo kamorkoli želimo, na primer na drugi konec mize ali sosednjo mizo. Lahko pa ga vzamemo na kolena, kjer medtem ko drugi gleda na računalnik mi sledimo prek brajevega zaslona. Pravzaprav je stvar domišljije kako koristimo do dodatno možnost mini mobilnosti brajevega zaslona.

Opomba: Kupci Handytech brajevih zaslonov z vgrajeno bluetooth tehnologijo, dobijo ob nakupu brezplačno USB adapter za računalnik. Tako je možna takojšnja uporaba brez žic ali z kablom. Lastniki starih HandyTech brajevih zaslonov, ki bi želeli dograditi svoje naprave z bluetooth tehnologijo pa lahko to dogradijo z doplačilom.

2. Povezava med prenosnim telefonom in brajevim zaslonom

Zelo praktična možnost saj lahko slepi berejo na brajevem zaslonu kar je napisano na zaslonu (displeju) prenosnega telefona. Za to možnost moramo imeti ustrezen telefon z programom Talks (čitalec zaslona za slepe) in Handytech brajev zaslon z vgrajeno Bluetooth tehnologijo. V tem primeru lahko na primer GSM Nokia 3650, ki ima naložen program Talks poleg govornega izhoda omogoča tudi brajev izhod oziroma prikaz na brajevem zaslonu. Poleg tega je možna obratna pot in sicer, da se iz brajevega zaslona s pomočjo tipk krmili funkcije prenosnega telefona, npr. hitro tipka tekst za SMS in opravlja skoraj vse funkcije na GSM-u.

Opomba: več informacij dobite pri prodajalcu te specialne opreme www.miska.si

3. Povezava med računalnikom in prenosnim telefonom

Zelo praktična povezava za vsakega uporabnika saj lahko shrani informacije iz telefona na računalnik ali pa jih iz računalnika pošlje na telefon.

Na GSM se lahko naloži: arhiv osebnega telefonskega imenika, dodatne programe kot na primer Talks, dodatne melodije za zvonjenje, koledarček, beležke ipd. Enako praktična je možnost shranjevanja iz GSM-ja na računalnik, na primer: arhiviranje svojega osebnega telefonskega imenika, priložnostno narejenih digitalnih fotografij, elektronskih sporočil ipd.

Opomba: Pri nakupu GSM-a morate paziti, da ima ta vgrajeno bluetooth povezavo.

4. Povezava med računalnikom in tipkovnico

Na prvi pogled se zdi, da brezžična tipkovnica ni preveč pomembna. V praksi se mi je pokazalo drugače. Poleg tega, da je okrog računalnika en kabel manj, jo lahko prestavljamo po mizi kamorkoli ne da bi nas oviral vedno prekratek kabel. Seveda jo lahko prestavimo kamorkoli v prostoru v obsegu nekaj metrov. Izjemno praktično se je izkazala, ko sem bil bolan in sem ležal v postelji. Tipkovnico sem imel pri sebi in lahko sem uporabljal računalnik za branje elektronske pošte in še bolj za branje elektronskih knjig. Praktična se je pokazala tudi pri Powerpointovi demonstraciji, ko so gledalci gledali na zaslon prenosnega računalnika, sam pa sem bil malo odmaknjen nazaj in jim predstavljal vsebino na zaslonu. To je le nekaj možnosti. Vsak pa ima najbrž svoje potrebe in želje.

5. Povezava med računalnikom in bluetooth slušalko

Obstajajo različne vrste slušalk. Bluetooth vsekakor ni najcenejša, je pa bolj univerzalno uporabna. Sam na primer uporabljam LOGITECH MOBILE BLUETOOTH HEADSET slušalko za eno uho. V osnovi je narejena za uporabo z prenosnim telefonom. Zato ima poleg slušalke tudi vgrajen mikrofoni, ki odstrani šume in zvočne motnje iz okolja. To isto slušalko pa uporabljam tudi v kombinaciji z prenosnim računalnikom. Na primer, ko sem na predavanju, ko sam predavam ali demonstriram ipd. Prednost pred navadno žično slušalko je: nima žičke, zato se lahko premikam in še vedno ostane povezava. Slušalka ima stikalo za regulacijo višine glasnosti. Slušalka ima gumb za začasen izklop zvoka, ko ga ne potrebujem. Po želji lahko uporabljam odličen mikrofoni. Je lahka, stoji na ušesu in ne v ušesni votlini in tako bolj ohranja sluh.

To je le nekaj praktičnih primerov. Obstaja pa še vrsta drugih naprav, v katerih je vgrajena bluetooth tehnologija. Vsekakor se je izkazala kot zelo praktična saj med drugim omogoča povezavo z katerokoli napravo ne glede na velikost, standard izdelovalca ali področje proizvodnje. Je nekakšna vez med različnimi tehnologijami in napravami. Ni edina brezžična tehnologija, je pa dovolj hitra, cenovno vse bolj dostopna in kar je najpomembnejše – skoraj vsi proizvajalci so jo sprejeli. To pa je za nas uporabnike dobra novica, saj nam ni potrebno kupovati za vsako napravo svojega kabla niti svoje tehnologije.

[Na kazalo](#)

NAMIGI IN NASVETI: Premikanje kazalca po besedah in odstavkih, Brisanje besed
Sodelavec in avtor: Brane But

1. Premikanje kazalca po besedah in odstavkih

S pomočjo tipk lahko zelo enostavno premikamo kazalec (kurzor) po besedah in odstavkih. Poznavanje takšnega načina premikanja kazalca

nam lahko dostikrat zelo olajša in poenostavi delo z wordom. S puščičnimi tipkami premikamo kazalec za en znak v desno ali v levo ter v prejšnjo ali naslednjo vrstico. Včasih je takšno premikanje po dokumentu prav zamudno. Pospešimo ga s krmilno tipko (Ctrl).

Na začetek naslednje besede skočimo s kazalcem s tipkama Ctrl+puščica desno, na začetek trenutne besede (ali na začetek prejšnje, če je kazalec že na začetku besede) pa s tipkama Ctrl+ puščica levo.

Na podoben način premikamo kazalec tudi po odstavkih. Na začetek naslednjega odstavka skočimo s tipkama Ctrl+puščica dol, na začetek trenutnega odstavka (ali na začetek prejšnjega, če je kazalec že na začetku odstavka) pa skočimo s tipkama Ctrl+puščica gor.

2. Brisanje besed

Kombinacija krmilne tipke (Ctrl) s tipko vračalka (Backspace) ali tipko zbrisati (Delete) nam olajša brisanje besede ali dela besede glede na položaj kazalca (kurzorja).

Besedo levo od kazalca lahko hitro izbrišemo s tipkama Ctrl+Backspace, besedo desno od kazalca pa s tipkama Ctrl+Delete. Če je kazalec sredi besede, izbrišemo del besede od njenega začetka do kazalca s tipkama Ctrl+Backspace, del besede od kazalca do njenega konca pa s tipkama Ctrl+Delete.

[Na kazalo](#)

OGLASNA DESKA: Predstavitev moje spletne strani, poneumnjanje slepih
Avtor: Matija Hunjet

1. Spletna stran wizards.homeip.net, prijazna za uporabnike "Brajevih zaslonov "

Rad bi vam predstavil svojo spletno stran, kjer boste gotovo našli kaj zanimivega zase. Skušal sem se izogniti vsem, kar me moti na drugih spletnih straneh. Stran ima zaenkrat poskusno obliko in je še v izdelavi.

Kaj pa že sedaj lahko najdete na tej strani?

Naj omenim le elektronsko knjižnico, ki jih drugje praktično ni. Vsaj ne v takšni obliki. Če je kdo izmed vas kdaj prenašal knjigo v elektronsko obliko s pomočjo optičnega čitalnika ve, da je to kar precej zamudno delo. Do sedaj se mi je nabralo že preko sto takšnih knjig in jih je vedno več. Škoda bi bila, če ne bi bile dostopne tudi drugim uporabnikom prilagojene računalniške opreme.

Knjige so v formatu, ki je po mojih izkušnjah najbolj primeren. Lahko pa ga tudi poljubno spreminjate. S spremembo vrste in velikosti pisave lahko dosežete večje ali manjše število znakov v vrstici in s tem prilagodite obliko vašim željam, z nespremenjeno strukturo odstavkov. Celotna knjiga je v eni sami datoteki. S klikom na povezavo do knjige se odločite, ali jo boste shranili v svoj računalnik, ali pa jo boste odprli z njenega trenutnega mesta, saj namenoma niso kompresirane in so takoj pripravljene za branje. Seznam je urejen bo abecednem redu avtorjev. Za iskanje po seznamu priporočam ukaz CTRL+F.

Kam pa vas ta spletna stran lahko popelje?

Tu naj omenim in priporočam povezave pod naslovom Strnjene novice za dlančnike.

Kaj so dlančniki, si gotovo predstavljate iz imena samega. Gre za žepne računalnike, s katerimi je med drugim možno tudi brskati po spletnih straneh. Po teh straneh, ki so posebej prilagojene za dlančnike, pa lahko brskate tudi z običajnimi računalniki. Uporabniki prilagojene opreme boste gotovo navdušeni, saj so te strani izjemno enostavne in pregledne, brez odvečne grafične podlage.

Kljub temu, da stran še nima končne oblike, jo le obiščite!

Naslov spletne strani je: <http://wizards.homeip.net>

2. Poneumljanje slepih

Kakšna je naša podoba v družbi? Smo neumni, neizobraženi, nerazgledani, nepismeni, neiznajdljivi, neprilagojeni, nesamostojni...? Smo res tako drugačni? So samo tisti, ki vidijo, tako "kul"? Smo slepi celo otroštvo preživeli nekje na Marsu, izolirani, brez stika s civilizacijo? Smo popolnoma nepripravljeni za življenje, ko postanemo polnoletni, da nas je potrebno posebej usposobiti za življenje v dvoje, za upravljanje z denarjem, na sploh za življenje na Zemlji? Ja bogi revčki, saj je pravi čudež, če preživimo!

Pravica slepih do kasetofona - vrednost 36 tisoč SIT

Si lahko mislite, da slepi sami uporabljamo belo tehniko: brez težav upravljamo s plinskim štedilnikom, s steklo-keramično kuhalno ploščo s senzorskimi stikali, z mikrovalovno pečico z elektronsko tipkovnico, s pomivalnim strojem, s pralnim strojem...? Si lahko mislite, da brez težav upravljamo z radijskim sprejemnikom, s TV sprejemnikom, z video rekorderjem...? Vse to je že leta in leta na tržišču in tako najstarejši kot najnovejši modeli v ničemer niso posebej prilagojeni za slepe uporabnike pa kljub temu z njimi brez večjih težav vsak dan upravljamo. In čemu potem nastane problem pri kasetofonu?

Kasetofon s CD predvajalnikom in radijskim sprejemnikom - vrednost 36 tisoč SIT

Ste morda že kdaj slišali, da bi kakšno podjetje bele tehnike ponudilo na trgu npr. prilagojen hladilnik za slepe? In v čem naj bi bil prilagojen, se vprašate? Ja, hm, bil bi brez lučke. Kaj pa slepi potrebujejo lučko v hladilniku! Česa takega seveda še niste slišali in verjetno tudi nikoli ne boste. A glej ga zlomka! Nekdo se je spomnil, da bi prilagodil radijski sprejemnik za slepe. In kako bi bil prilagojen? Ja, hm, bil bi brez kazalčka, ki na skali kaže frekvenco. Kaj pa slepi potrebujejo kazalček, če ne vidijo na skalo!

Halo!!! To pa ni več šala ampak realnost! In mi to mirno sprejmemo Najmanj 20 let so na tržišču radijski sprejemniki pri katerih je možno različne radijske frekvence shraniti v spomin in potem izbrati želeno radijsko postajo s pritiskom na ustrezno spominsko tipko. A to je gotovo za slepe neuporabno, saj vendar ni posebej prilagojeno!!!? Za slepe je idealen radijski sprejemnik z vrtljivim gumbom za iskanje frekvence, ki se obrne za vsega 90 stopinj in je opremljen z grafičnimi pikami! In je prilagojen za slepe, seveda, saj nima kazalčka, ki bi na skali kazal ustrezno frekvenco!!! Si lahko mislite, kakšen "hit" bi postal tak sprejemnik na trgu, če bi se pojavil v trgovinah? Gotovo bi bil takoj razgrabljen! Pred kratkim sem se sprehodil po eni izmed boljše založenih trgovin z avdio-opremo in si ogledal mini stolpe. Težko vam opišem, kako izjemno pestra ponudba, čudoviti dizajni, ugodne cene. Nam pa "poturijo" nekaj takega! Ne vem, kdo je presojal, kateri kasetofon je primeren za slepe. Imam pa neprijeten občutek, da se nekdo dela norca iz nas.

[Na kazalo](#)

ZABAVA: Igre za slepe in slabovidne ljudi, 6. del

V tej številki Rikossa vam bom opisal igro Tarzan junior, namenjeno slepim in slabovidnim osebam.

Pred začetkom igre moramo izklopiti bralca zaslona, ker ima igra vgrajen svoj govor. V tej igri ste Tarzan in se prebijate skozi džunglo in se na svoji poti borite proti razno raznim živalim. Igra ima 8 nivojev in 2 bonus kroga. Prvi bonus krog je po prvih dveh nivojih, drugi bonus krog pa je po četrtem nivoju. Ko igramo igro v demo načinu jo lahko igramo neomejeno, vendar le prve 3 nivoje plus prvi bonus krog. V demo načinu tudi ne moremo shranjevati igre in jo nato priklicati. Imamo tudi 4 težavnostne stopnje in sicer:

1. easy (lahko)
2. medium (srednje)
3. hard (težko)
4. insaine (noro)

Težavnostne stopnje se med sabo razlikujejo po tem, da so v težjih nivojih živali hitrejše in bolj nevarne, ter da jih morate večkrat udariti, da bi jih ubili.

V igri se boste kot je že bilo omenjeno borili proti živalim, plavali boste po rekah, plezali boste po drevesih in leteli z pomočjo lijan iz enega drevesa na drugo drevo.

Igro igramo tako, da uporabljamo naslednje tipke:

Puščica v desno se premikamo naprej, puščico gor uporabljamo da bi skočili in preslednico uporabljamo za udarit nasprotnika. Črka P se uporablja za pavzo med igro, pri čemer se vam odpre dodatni menu, v katerem lahko kupujete strelivo za vaše orožje, shranite igro in priključite igro nazaj, da bi jo nadaljevali. Tipka S se uporablja za to, da vam glas pove koliko točk imate, tipka H se uporablja za to, da vam pove koliko imate moči in tipka L za to da izveste koliko življenj imate. Tipka Page up in Page down pa za višanje in nižanje glasnosti glasbe, tipka Home in End pa za vklop ali izklop glasbe.

Opisal vam bom le prve tri nivoje plus prvi bonus krog, ker jo igram v demo načinu.

Prvi nivo Džungelska praksa

V tem nivoju se premikamo naprej in med tem srečujemo živali, ko se nam približajo pritisnemo

preslednico, da bi jih ubili. Med potjo boste slišali tudi piskanje kar predstavlja predmete, ki jih lahko pobirate. Da bi pobrali predmet pritisnite preslednico. Dodatni predmeti so lahko dodatno življenje, novo orožje, strelivo, dodatna moč in dodatne točke.

Na poti pridete tudi do kanalov v katere ne smete pasti, ker izgubite življenje. Ko se približujete kanalu boste slišali Tarzana, ki bo rekel OO, kar pomeni da ste par korakov pred kanalom, po dveh korakih boste slišali spet OO, kar pomeni da lahko naredite le še en korak naprej in za tem pritisnete puščico gor da preskočite kanal. Nekatere kanale lahko preskočite le z pomočjo lijan. Z pomočjo lijan preskakujete kanale tako, da ko ste en korak pred kanalom zaslišite piskajoč zvok, ki se premika iz leve proti desni strani. Da bi zagrabili lijano morate pritisniti tipko gor, ko je zvok na vaši levi strani, pri tem boste slišali Tarzana ki bo rekel I got It (imam ga). Da bi skočili iz lijane dol spet pritisnete tipko gor, ko je zvok na vaši desni strani. Če se preveč časa zadržite na lijani bo le ta počila in boste izgubili življenje.

Drugi nivo Tiger fight (boj z tigri)

V tem nivoju se nahajamo na mestu ter uporabljamo tipke levo in desno za premikanje levo ali desno in preslednico za udarec. Ko se prične

boste slišali šumeči zvok točno pred vami, kar pomeni da gledate naravnost. Za tem pa se bodo začeli približevati tigri iz leve, naravnost in desne strani. Ko zaslišite tigrja iz vaše leve strani pritisnite tipko v levo in ga udarite z preslednico, ko pa prihaja iz desne strani bodite pozorni kje se nahaja zvok ki vas predstavlja, če je ta zvok na levi strani pritisnite dvakrat tipko v desno da pride zvok pred tigrja in ga nato udarite.

Prvi bonus krog Lov na kokose

Prvi bonus krog traja točno 15 sekund. V tem času morate naložiti čim več kokosov. To počnete tako, da uporabljate tipke levo, gor in desno. Kokose predstavlja piskajoči zvok, ki lahko prihaja iz leve, desne ali pa točno pred vami. Torej če je zvok na levi strani pritisnite tipko levo, če je pred vami tipko gor in če je na desni strani pa tipko v desno. Vsak ulovljeni kokos je eno dodatno življenje.

Tretji nivo Territory of the monkeys (teritorij opic)

Kot nam pove ime tega nivoja se nahajamo na teritoriju opic. V tem nivoju igramo z istimi tipkami kot v prejšnjih nivojih. V tem nivoju se bolj malo nahajamo na tleh, kajti ta nivo je prepleten z rekami in drevesi. Ko skočite na lijano in to naredite enako kot v prejšnjih nivojih, se lahko na isti lijani nahaja tudi opica katero morete vreči iz lijane. Opico morate udariti trikrat z preslednico, da bi slednja padla v reko. Ko pa skočite iz lijane ne boste pristali na tleh, ampak boste skočili na drugo lijano. Če padete iz lijane boste pristali v reki. Po reki plavate z puščico v desno. Med plavanjem bodo opice na vas metale kamenje. Da bi se izognili kamnu, ki pada na vas morate pritisniti puščico gor, da bi kamen preskočili. Če padete v reko trikrat boste izgubili eno življenje. Na koncu nivoja pa morate obračunati še z Alfa opico.

Cena igre je 15 Evrov. Igra je velika 109 Mb in jo dobite na spletni strani:
<http://www.pb-games.com>

Za to igro boste potrebovali:

Windows 98, ME, 2000 ali XP
130 Mb prostora na trdem disku
900 Mhz procesor
256 Mb ram
Zvočno kartico + zvočniki ali slušalke
Direct X 8.0

Za vsa vprašanja v zvezi z igro mi pišite na: Balki1@siol.net

[Na kazalo](#)

NOVIČKE: Nove verzije programa Talks, Epidemija novega črva Bagle.AT, Večji poštni predali, Varnostne luknje v Real Playerju in Quick Timeu, Plectorjevi USB ključki so še zmogljivejši, Evropski parlament se bori proti škodljivim vsebinam
Urednik rubrike: Safet Baltič

Nove verzije programa TALKS 60

Podjetje Bugcom je v zadnjih 4 mesecih izdalo kar 2 novi verziji programa Talks60. Talks60 je bralec zaslona, katerega uporabljamo na prenosnih telefonih, ki imajo vgrajen operacijski sistem Symbian. Le ti aparati imajo skupno ime gsm aparati serije 60. Prva nova verzija je izšla 4. Avgusta letošnjega leta in ima oznako Talks60all_131_8, druga letošnja verzija pa ima oznako Talks60all_141. Obe verziji podpirata še

naslednje pripomočke na aparatih: kalkulator, o izdelku. Poleg tega imamo v nastavitvah možnost vklopa, ter izklopa branja funkcijskih tipk. Pri prejšnjih verzijah je bil glavni problem obešanje ali po domače zmrzovanje Talksa v primerih ko smo se nahajali v meniju telefona in nas je nekdo klical. Pri zadnjih verzijah je ta problem odpravljen. Program, ter navodila za nadgradnjo dobite na spodnji povezavi:

Angleški tekst: <http://www.talx.de>
ali slovenski tekst: www.miska.si
Epidemija novega črva Bagle.AT

Podjetje F-Secure opozarja uporabnike interneta na novega črva Bagle.AT, ki se je razširil po internetu prejšnji mesec. Črv se je uspel v kratkem času zelo razširiti in je pogost tudi v Sloveniji. Okužena sporočila vsebujejo priponke z imenom "Price" ali "Joke" in s podaljškom COM, EXE, SCR ali CPL. Okužena sporočila ne vsebujejo besedila, temveč samo "smeškota. Uporabniki interneta naj bodo pozorni ob odpiranju priponk in naj sumljiva sporočila s priponami pobrišejo, svetujejo pri F-Secure.

Vir: <http://www.siol.net>
Večji poštni predali

SiOL je prejšnji mesec nadgradil sistem za elektronsko pošto. S prenovljenim in izpopolnjenim sistemom za prejemanje in pošiljanje elektronskih sporočil bodo SiOL-ovi naročniki poleg visokih zmogljivosti in varnega dostopa postopoma dobili tudi večje poštno predale. Po novem bo imel enostavni poštni predal zmogljivost 100 MB (prej 20 MB), razširjen poštni predal 250 MB (prej 100 MB). Poleg uvedbe novega sistema za elektronsko pošto je SiOL namestil nov uporabniški vmesnik za spletno pošto. V kratkem bo uporabnikom na voljo tudi storitev za zaščito pred nezaželenimi elektronskimi sporočili (funkcija anti-spam). Več o SiOL-ovi storitvi elektronska pošta lahko preberete na uporabniških straneh SIOLA.

Vir: <http://www.siol.net>
Varnostne luknje v Real Playerju in Quick Timeu

Po trditvah varnostnih strokovnjakov in priznanju samih podjetij, ima programska oprema za reprodukcijo multimedijskih vsebin Apple in RealNetworks resne varnostne probleme. Obe podjetji pozivata uporabnike naj nadgradijo omenjeno programsko opremo na najnovjšo različico. Apple je izdal različico 6.5.2 svojega Quick Timea za Windowse, medtem ko je preko vgrajene funkcije za nadgradnjo RealNetwork pozval uporabnike svojih playerjev RealPlayerjev 10, RealPlayer 10.5 in RealOne Player, da snamejo ustrezne popravke.

Vir: <http://www.siol.net>
Plextorjevi USB ključki so še zmogljivejši

Eden najbolj znanih proizvajalcev CD/DVD snemalnikov je razvil novo generacijo USB pomnilniških ključev. Poglavitna novost je večja kapaciteta, ki pri najboljših Plextorjevih modelih sedaj dosega povsem spodoben 1 GB. Izdelki tudi hitro zapisujejo in prebirajo shranjeno. Branje poteka s hitrostjo do 23 MB/s, zapisovanje pa s 13 MB v sekundi. V trgovinah bodo ti USB ključki naprodaj od sredine oktobra, najzmogljivejši z 1 GB pomnilnika bo stal 125 evrov.

Vir: <http://www.gambit.si/dne/prikaziCL.asp?clID=5890>
Evropski parlament se bori proti škodljivim vsebinam

Evropski parlament je podprl predlog Evropske komisije o ukrepih z katerimi bi zagotovili bolj varno uporabo Interneta. Z temi ukrepi naj bi zaščitili predvsem otroke z preprečitvijo dostopa do raznih rasističnih, pornografskih, ter nasilnih spletnih strani. Gre za program Internet Plus, ki predvideva vzpostavitev telefonskih števil v vseh članicah EU, na katerih bi prijavljali nezakonito vsebino na spletu, ter izboljšanje tehnologije za preprečevanja dostopa do le teh.

Vir: <http://www.siol.net>
[Na kazalo](#)

=====

=====

Oblika, ime in vsebina e-revije RIKOSS so avtorsko zaščiteni. Protizakonito je kopiranje, posredovanje ali kakršna koli drugačna uporaba brez pisnega dovoljenja uredništva. Revijo ste v skladu s 45a. členom Zakona o varstvu potrošnikov prejeli na osnovi vaše prijave na spletnih straneh revije Rikoss ali na osnovi vaše ali prijateljeve elektronske prijave. V primeru, da ste pomotoma dobili e-revijo vas prosimo, da nam sporočite in izbrisali vas bomo iz seznama naročnikov.

Predloge/pripombe, naročila/odjavo, pišite v [Uredništvo](#)
[Tu pa odsrfate Na domačo stran Rikoss](#)

© 2002-2005, Uredništvo Rikoss, [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)